

EKOBLADET

EKOMUSEUM BERGSLAGEN

MÄNNISKA | MILJÖ | LANDSKAP

Mycket nytt...

....ja visst händer det mycket nytt nu. Ny logotyp med nya grafiska riktlinjer är klara att användas i verksamheten. Nya brevpapper och kuvert är på gång. Och som du ser har Ekobladet ett nytt utseende och mycket snyggare än det gamla hemsnickrade.

Snart kommer även hemsidan med en ny ljusare form. Håll utkik! Den kan dyka upp inom kort. Sen ska naturligtvis all information uppdateras inför sommaren. Det kommer. Och en hel del nya texter krävs och med det följer översättningsbestyr till engelska och tyska.

Vi har flera nya besöksmål på väg in i Ekomuseum och faktiskt så har inget av de gamla ännu lyfts ut. Det känns bra. Stiftarna värnar om sina besöksmål och det betyder att man även uppskattar de ideella föreningar som driver många av dem.

Och skyltprogrammet är i full gång. Kulturmiljömannen Ulf Öhman hjälper Ekomuseum med det. Alla ekomusei-skyltar på besöksmålen ska bytas ut men stativen ska behållas. På vissa besöksmål samordnas skyltarna med andra befintliga för att skapa en bättre skyltordning. Och mer tydlig.

Skylltexterna kommer att bearbetas och även översättas till engelska och tyska. Det betyder korta texter för att allt ska få plats. Och ny kartbild är klar. Må sommaren komma!

Christina Lindeqvist

Så här ser vår nya logotype ut. Man känner igen sig. Hjulet är kvar och färgen. Men hjulet är runt, inte halvt som förr. Nu rullar Ekomuseum mot en ljus och grön framtid.....med stadig fart.

Ulf Öhman, Norberg under invigningen av Klackbergs naturreservat i maj 2008, där han bland annat har samordnat och producerat den nya uppskyllningen.

Foto Christina Lindeqvist

Kulturmiljömannen

Namnet lever kvar. Enmansföretaget "Kulturmiljömannen" är numera vilande, dock synonymt med Ulf Öhman, som jobbar i projekt åt Norbergs kommun. Här ingår även uppdragsverksamhet. De många kulturmiljöerna kräver sitt.

För Ulf Öhman kan kulturmiljöarbete betyda information och skyltning. Som nu när han jobbar för Ekomuseum med att ta fram nya skyltar till alla objekt.

Det betyder att över 100 skyltar ska göras, tryckas och spridas i stiftarkommunerna och att allt helst ska vara klart till sommaren. Gamla mossiga skyltar ska bort och nya ska upp.

Under hösten 2008 jobbade han först med kartläggning av Ekomuseums alla skyltar, vilket resulterade i en omfattande rapport.

Ulf Öhman är göteborgare men har bott i Norberg sen 1987 med sin familj. Natur- och teknikintresset förde honom

till ett jobb som lärare i naturkunskap, matte och teknik i Norberg och Fagersta. Sen byggde han på med stora Bergslagskursen i slutet på 90-talet och tog 40 p på Uppsala universitet.

Det blev en ingång till kulturmiljöarbete i Norberg, där EU-projekten Framtidshyttan och Upplevelselinje Bergslagen rullade på i början på 2000-talet.

Han har inte saknat uppdrag. Det har gått bra eftersom projekten har avlöst varandra, och det har alltid funnits behov av arbetskraft.

Annars gillar han ett naturnära liv med vedhuggning och fågelsång och i sällskap med hustru Karin.

Lowry och Ahlbäck – tvillingsjälur?

”Arbetets målare” Johan Ahlbäck's själsfrände finns i Salford i England. Örjan Hamrin, som ingår i Ahlbäcksstiftelsen, ger här en betraktelse över de båda samtida konstnärerna. Den ena är mer berömd än den andra, men för övrigt har de stora likheter.

Johan Ahlbäck hade sin ateljé i Smedjebacken. Där finns även en konstsamling med en framtid i Gamla Meken.

Den i England starkt uppskattade konstnären L.S Lowry levde under samma tidsperiod som Johan Ahlbäck, ca 1890-1970. Deras liv löpte på många sätt parallellt.

Båda var präglade av sin sociala bakgrund och de industrilandskap de växte upp i. De var till naturen något tillbakadragna och levde bitvis isolerade i de miljöer, som de skulle ägna sina liv åt att skildra.

Många motiv skulle de få gemensamt under årens lopp. Det var det arbetande folket, röken från fabrikerna, den hårda miljön och samhällets orättvisor. Andra motiv förekommer hos båda som utbombade hus efter kriget, krymplingar, utslagna människor liksom de inte tvekade inför att gestalta hopplöshet i tillvaron. Dessa motiv är ovanliga hos konstnärer men hos de båda är de återkommande. Men båda har en gemenskap i att ta upp glädjämnen som fester, fotbollsmatcher och lekande barn. Båda har dessutom haft en förkärlek att skildra havet liksom båtar och skeppsvarv.

Men de två möttes aldrig. De hade sina liv i olika länder, men parallellerna är onekligen intressanta.

Det finns en avgörande skillnad. Lowry är allmänt känd och uppskattad i England. Hans relativt egenartade bilder värderade till miljonbelopp är reproducerade som Carl Larssons bilder på väggarna i många hem. I Salford nära Manchester, där Lowry föddes, har man framgångsrikt uppkallat sitt gigantiska kulturhus efter honom. På ”The Lowry” finns konstmuseum med utställningar, det finns teater, konsert-hall, dansstudio liksom restaurang och café. Den nya mycket originella byggnaden av arkitekten Michael Wilford räknas till de främsta från vår tid.

Jag roade mig med att kika på Internet – hur många svar fick jag på att söka på ”Johan Ahlbäck”? Svar: 1.990. Ganska hyggligt, tyckte jag. Men hur många svar gav ”L.S. Lowry”? Svar 105.000!

Jag menar inte att man kan säga

Överst **the Lowry**, kulturhuset i Salford utanför Manchester. Här intill en typisk målning av L S Lowry.

Under den en målning av Johan Ahlbäck, motiv från Belgien.

Vid 28 års ålder blev Johan Ahlbäck antagen till Konstakademien:

”En dag kom professor Hjortzberg när jag tecknade en valsverksarbetare och förundrades över att jag lyckats få in mannens rörelse och järnets tyngd. – Det sitter i sedan mina år i valsverket, jag har det i min inre syn. Min uppgift är att överföra till papper. Detta kan ni inte lära mig, sa jag. Det finns inte angivet i någon lärobok. Det här känner jag själv, för jag vet hur mycket ett stycke järn väger.”

Örjan Hamrin ledde en gruppresa i England våren 2006 och besökte förstas **the Lowry** i Salford.

att vi i Sverige har en svensk Lowry i Ahlbäck. Möjligtvis är Lowry en världskonstnär. Johan Ahlbäck har en trogen publik, men den är liten även om den vuxit med åren.

Men jag tror också att man generellt sett hyser en större uppskattning av industrihistorien i England. Framgången för många industrimuseer tyder på det. Befolkningsunderlaget är också en viktig faktor.

Det är intressant att konstatera att Lowry med sina egenartade motiv kunde nå sin berömmelse. Jag kan inte låta bli att känna att även Ahlbäck borde vara mer känd.

Det har kommit önskemål om en ny Ahlbäckbok, kanske är det möjligt.

Likaså skulle det vara intressant att visa dessa båda konstnärer i samma utställning, att ta fram likheterna, parallellerna i liv och verk.

En utställning här hemma i Smedjebacken och en i Salford.

Örjan Hamrin

Foto Örjan Hamrin

Foto Christina Lindqvist

Gamla Meken

Gamla Meken i Smedjebacken har varit igång sen 2006. Idag är Meken en populär mötesplats för kultur.

Den 21 februari öppnar en utställning om Röde Orm.

Det var i samband med stålföretaget Ovako 150-årsjubileum som Gamla Meken, i folkmun kallat "Meken", drog igång sin verksamhet. Ovako medverkade generöst till iordningställandet av lokalerna och med produktionen av en utställning om valsverkets historia.

Därefter har det rullat på. Kommunen har ett 10-årsavtal med Ovako, som håller med lokalen medan kulturförvaltningen ansvarar för verksamheten. Ahlbäcksstiftelsen är också involverad som en stark intressent.

Idag jobbar två personer med att utveckla aktiviteterna i Meken. Det är konstnären Frans van Bruggen på heltid och marknadsförare Eva Gustafsson på deltid. De håller i hela utställningsprogrammet och hyr även ut lokalerna till olika evenemang, konferenser, opera, teater samt bröllop!

Den 21 februari öppnar en ny utställning i Meken med konstnären Jordi Arkö i samarbete med Landstinget Dalarna.

En 90 meter lång textil bonad som illustrerar Frans G. Bengtssons berättelse om vikingahövdingen Röde Orms äventyr. Bonaden är vävd av Handarbetets Vänner i Stockholm.

Gamla Meken ligger på Kyrkogatan 12.

Ovan Frans van Bruggen och Eva Gustafsson framför Roine Janssons oljemålning från 2006, som ingår i kommunens egen konstsamling. Interiören i Meken är luftig och ljus samt industriellt rå och skön.

Jordi Arkös 90 m långa textila bildberättelse om Röde Orm kommer att ringla sig genom Meken från 21 februari och fram till påsk. Det är världens längsta textila bonad, 120 km tråd gick det åt till väven!

Den har tidigare visats på flera platser i Sverige, alltid mycket uppmärksammas.

Strömsholms kanal

År 1787 gjorde Gustav III en jungfrutur på Strömsholms kanal. 10 mil lång och med 26 slussar är kanalen fortfarande farbar – en vattenled genom Ekomuseum kantad av unika industrihistoriska platser. Då transporterades stångjärn ut i världen. Idag cyklar man gärna längs kanalen.

Strömsholms kanal börjar i Borgåsund vid Mälaren, som var en utskeppningshamn för stångjärnet på sin väg mot Stockholm och ut på de sju haven.

I Hallstahammar finns Kanalbyggnadshyttan, där slussportarna repareras och renoveras. Och där finns Kanal-museet på Skantzen. Kanalarkivet finns på kommunen.

Det är en överraskande smal vattenled som går genom Hallstahammar och följer Kolbäcksån upp genom landskapet mot sjöarna i Fagersta kommun.

Sista slussarna finns i Semla strax utanför Fagersta. Sen är det sjösystemen som leder fram till Smedjebackens hamn. Då har kanalen passerat

26 slussar och stigit 100 meter över havet.

Kanalen har potential att utveckla en levande och personlig turism längs hela sträckningen. Där finns idag ett trevligt cykelpaket, som Kanalbolaget har utarbetat. Men mer kan göras i samverkan med aktörer längs vägen.

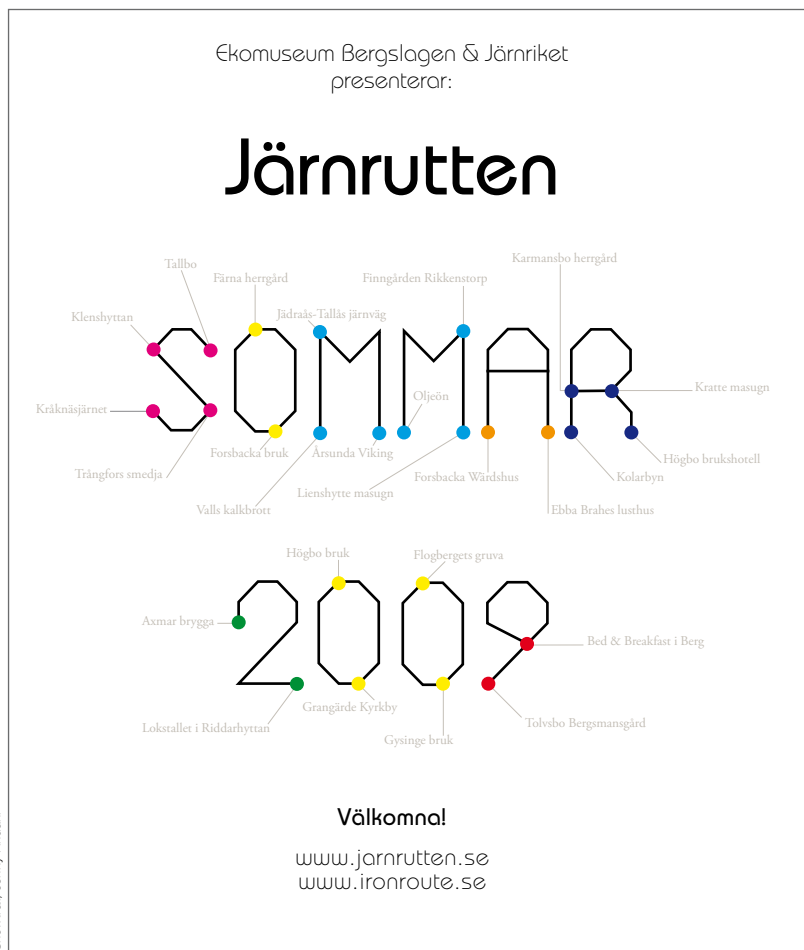
I Östeuropa har man utvecklat ett omfattande nätverk av cykelleder, som heter "Green Ways". Där kan man även ta cykeln på tåget, vilket är praktiskt för turisten. Det borde vi kunna erbjuda i Bergslagen också.

Då kan vi skapa en bra kombination med cykel-tåg-pråm. Det kan bli en fin "Kanalrutt" eller en "Båt o hoj"-tur.

Info på: www.kanalbolaget.se

Kanalen vid Skantzen i Hallstahammar

Ny turistled i Bergslagen

Hur kan man bäst samla ihop och presentera de speciella små besöksmålen, de kulturhistoriska platserna, sevärdheterna, de glömda ruinerna, de små personliga företagarna som jobbar med besöksnäring här i Bergslagen?

Det var frågan vi ställde oss. Svaret blev: vi gör det med en rutt! Och så föddes "Järnrutten". Sagt och gjort – nu kommer den.

Vi bänkade oss – Ekomuseum, Järnriket och Husbyringen – och pratade ihop oss om en gemensam rutt för att lyfta fram våra tre nätverk i ett Bergslagen som längtar efter turistströmmar. Vi har ju så mycket att bjuda på. Vi har alltså! Kom hit!

Efter europeisk modell ville vi utveckla något liknande, en rutt med en färsk webbsida, lätt att överblicka, enkel och lite anspråkslös skapad för den personliga turismen, den där besökaren kan överraskas av personliga möten och upplevelser.

Vi vill skapa en rutt för det icke förväntade, peka på det udda och unika, det

som finns bakom de stora stråken, de stora besöksmålen.

Samtidigt finns även en ambition att ingå i ett europeiskt sammanhang och på sikt vill vi koppla upp oss mot de europeiska leder och nätverk som finns. Det kan vara Green Ways i Östeuropa eller ERIH i Västeuropa.

Våra tre nätverk i Bergslagen är som världens längsta smörgåsbord, många små trevliga maträtter står uppgradade för den som har ögonen med sig.

Vi lägger ut Järnrutten på nätet i maj under två adresser och på två språk.

www.jarnrutten.se
www.ironroute.se

Bertil & Bertil

Bertil Danielsson och Bertil Olsson sjunger och berättar om Bergslagen. Tillsammans har de gett ut den fina boken "Visorna vid Väsman", musikaliska strövtåg i bygderna kring Bysjön, Väsman och Barken.

Söndag 29 mars kl 15
Bystugan i Smedjebacken

Söndag 26 april kl 15
Café Timjan, Fredriksberg

Inträde 30 kr. Kaffeservering.
Programmet genomförs i samverkan med Ekomuseum, Västmanlandsmusiken och Bergslagens folkhögskola samt med lokala aktörer.

Naturen närmre

Efter fyra mycket intressanta föredrag om naturen och dess resurser med naturgeografen Karl-Erik Perhans så har vi tagit några steg närmre naturkunskap i Ekomuseum.

Föredragsserien genomfördes i Ludvika och ca 50 personer mötte upp vid varje tillfälle. Flera kom från skolans värld och kunde använda serien som kompetensutveckling.

Att lyssna på en god pedagog med vana att undervisa, gör att kunskapen fastnar bättre i minnet och man får stor lust att gå vidare i ämnet.

Nu ska Karl-Erik Perhans anlitas för sina naturnära föredrag på andra ställen i Ekomuseum, med planerad start i Hallstahammar till hösten.

Nils Nils gata 7, 771 53 Ludvika
Tfn 0240-66 30 82, Fax 0240-748 60
info@ekomuseum.se
www.ekomuseum.se
Ansvarig utgivare & redaktör:
Christina Lindeqvist